

► **Janez Janša (v sodelovanju z Dejanom Dragosavacem Ruto)**
SS-XXX / Die Frau Helga. Rekonstrukcija projekta Borghild, 2007

Leta 2005 so številni priznani časopisi, od argentinskega *Clarína* do nemškega *Spiegla* in italijanskega *Corriere della Sera*, poročali o nenavadni novici. Kot pravi zgodba, ki se je prvič pojavila na nemški strani borghild.de, naj bi skupina nacističnih znanstvenikov od leta 1941 dalje ustvarjala prvo erotično lutko v zgodovini človeštva. Z njo naj bi zadovoljili spolne potrebe nemških vojakov med vojno in se obenem izognili neprijetnim tveganjem za zdravje, ki jih prinaša obiskovanje bordelov. Kmalu pa je sledila novica, da je zgodba zgolj potegavščina, ki se je domislila (še vedno neznana) oseba. To je sicer vzbudilo dvom o *Projektu Borghild*, kaj več pa ne: tako kot ni dokazov, ki bi zgodbo potrdili, tudi ni dokazov, da je zagotovo potegavščina. Kakršna koli že je resnica, *Projekt Borghild* je ena od črnih lukenj zgodovine. Živi naprej, predvsem na spletu, in če si ga nekateri močno prizadevajo razkrinkati, se drugi prav tako močno trudijo, da bi prispevali nove podrobnosti.

Umetnik Janez Janša je eden izmed njih. Od leta 2007 dalje je zgodbo o projektu Borghild dopolnjeval na tri različne načine: projekt je "posodobil" z uporabo predmetov, ki jih je našel ali po potrebi ustvaril; z zgodovinskim raziskovanjem in dokumentarnimi dokazi je "potrdil njegovo pristnost"; s pomočjo novih podrobnosti je projekt "izpeljal". Pomembno je, da so vsem tem pristopom sledili tisti – novinarji ali entuziasti –, ki so zgodbo opazili. *SS-XXX / Die Frau Helga. Rekonstrukcija Projekta Borghild* je rezultat teh prizadevanj.